

Latvietis sēd kokā un redz debesu vārtus

Pie divām meitām sestdienas vakarā atnākuši no muižas pavārs ar kučieri - abi braši kā ozoli. Nu gulējuši abi pāri: pavārs ar savu meitu vienā kaktā, kučiers ar savējo otrā.

Pēc necik ilga laiciņa pavāra kaktā jau pisušies ka plikšķējis vien. Kučiers klausījies, klausījies - šim ar' gribējies, pimpis jau stāvējis kā mucas tapa, tādēļ šis piegrūdis savai blakus gulētājai pie sāniem: “Dzi, kā šie sīpolklopsi kuļ! Kā tu domā — vai nederētu arī mums “uzlikt seglus”?”

Bijušas divas labas draudzenes. Reiz abām gadās iepazīties ar puisi — dūšīgu kā ozolu un spēka pilnu kā lāci. Reiz viena no meitām puisim prasa, kuŗu no abām šis esot ar mieru precēt? “Nevienu”, — puisis vaļsirdīgi atbild, — “es labāk pīsos ar jums abām!”

Ka tad mans Līžuks bij aizgājis uz siliņa malu brucīšu brucināt (brūklenes lasīt), a ka tad atnācis Sila Reps (čūska) un iekodis pašā rubenicas malā (sēdamā vietā). A ka tad atnāca mājā zila, melna sapampusi kā vērša mēle, kā uguns pagale. Ka tad liku pirtī uz lāvas, ka tad paņēmu ozola potraņicu un iekšpusi, ārpusi izroncaleju — i vesela gan!

Pusaudžu puikas noskatās, ka piekalnē zem ozola piskas veca meita ar vēl vecāku saimnieka onkuli. Zeņķi skatās, skatās un, sabāzuši galvas kopā, kaut ko čukst un ņirgājas. Te viens no puikiem iesaucas: “Gatavs! Dziedāsim nu!” Un drīzi vien abiem “darbiniekiem” par izbailēm puikas dzied: “Nes vēsmiņ, nes, vēsmiņ, nes, vēsmiņ, lejiņā! Un viņu sirmās spalviņas nes, vēsmiņa, lejiņā!

Kāds mazs puika aizgājis uz mežu putnu perēkļus meklēt. Uzkāpis vienā kokā, uzkāpis otrā... Te, kā gribējis kāpt zemē, tā pamanījis, ka lejā zem koka ir apsēdušies viņlaužu Trīne ar Aizpurvu Žani. Puika parāpies drusku zemāku un sācis klausīties, ko šie tur īsti runā. Runājuši ko runājuši, bet tas Žanis, pagāns, tāds nemierīgs vien. Grābstījies Trīnei ap kājām, cēlis brunčus uz augšu — un beidzot izvilcis sev no biksēm mieznamo... bet nu tādu kā viņsētas aizpērnām kumeļam, un sācis ar to Trīnei gar vēderu vien badīt. Grūdis kur grūdis, bet visvairāk grūdis tajā vietā, kur Trīnei spalviņas tā kā uz divi daļām pašķīrušās. Trīnei, laikam, sāpējis, jo tā, nabadzīte, tikai elsusi un pūtusi. Te uz reizi viņa tīri mierīgi Žanim uzprasījusi: “Bet ja būs bērns, kas tad maizi dos?” Žanis šo ņēmies mierināt: “Ko nu, mīļā, par tādiem niekiem bēdājies! Gan jau maizīti dos tas, kas augšā!” Puika, kas visu laiku augšā domājis, ka viņu neredz, tagad bijis tīri aizgrābts, ka Žanis, liels cilvēks, arī viņu par tādu tur un vēl sauc palīgā pie maizes pelnīšanas, laidies tagad no egles zemē un prasījis: “Vai jūs ar mani runājiet, vai?” - Bet Žanis ar Trīni trūkušies augšā un laidušies skriet, ko kājas nes. Tikai Žanim, nabagam, bikses pavisam nomukušas. Tas klupis un cēlies uz katra soļa. Mazais palicis stāvot un brīnoties: pēc kā, un kur viņi aizskrēja?

Barona dārzā kādā ābelē iekāpis kalpa zēns. Te tieši zem šīs ābeles atnācis baronu pāris un sācis kopoties. Barona kundze teikusi: «Ach, herrjē! Kauč mūsu pirmais bērns būtu meitiņa!» Bet tad tā piepēži pacēlusi acis pret debesīm - un, ak tu mī un žē! - ieraudzījusi ābeles zaros puiku. Aiz uztraukuma tā nav varējusi neko citu izteikt, kā tikai «Zēns, zēns!» Barons pārpratis: viņš domājis, ka viņa mīļā sieva grib dzemdēt zēnu un apmierinādams noteicis: «Ach, herrjē! Ko t' tur nu var zināt! Kādu jau mums tas mīļais Dieviņš dos, tāds būs labs!»””

Kādam vīram bijis draugs, kas, kad nebijis viņa mājā, dzīvojis ar šā sievu. Bet gadījies, ka vienu laiku vīrs nekur negājis no mājas ārā, un tā draugs pie viņa sievas nevarējis tikt klāt. Kādā jaukā dienā visi trīs aizgājuši augļu dārzā un apsēdušies zālē. Vīra draugs teicis: “Jāuzkāpj kokā un jāapskata apkārtne!” Viņš uzrāpies kādā ķiršu kokā un sācis skatīties uz visām pusēm. Te tas iesaucies: “Tak jums nav kauna dienas laikā un priekš manam acīm darīt tādu darbu!” — “Vai tu traks esi!” — atbildējis vīrs, — “mēs nekā nedarām, bet godīgi sēžam.” — “Bet man izliekas, ka tu būtu uzgūlies uz sievas.” — “Tas nevar būt!” — vīrs atsaucies. “Nu, kad tu netici, uzkāp un paskaties!” Vīrs arī kāpis augšā. Ko līdz viņš uzkāpis, tā šis tūliņ sievu gar zemi un sācis strādāt. Vīrs sācis kliegt: “Vai tu traks, ko tu ar manu sievu dari!” — “Nu, vai es neteicu, ka tā no augšas izskatās!” — Vīrs nokāpis zemē un atradis draugu un sievu godīgi sēdam. Tā vīrs noticejis, ka koks rāda tā un tūliņ pavēlējis tai pašā diena ķirsi nocirst. To viņš tomēr nedabūjis zināt, ka draugs bijis tiešām vainīgs pie visa tā joka. Tā draugs ar drauga sievu dzīvojis laimīgas dienas.

Reiz meitene noskatījies, kā lielās meitas ar puisiem dzīvo, gribējusi arī pati uz savu roku “to joku” izmēģināt. Sameklējusi turpat kaimiņu puiku, ielīduši abi lazdu krūmā un taisījuši tāpat kā lielie. Puika gan lāga negribējis, teicis ka sāpot, bet meitene šo pierunājusi, uztaisījusi stabulītes ar' — tā jau visi darot. Bet kad šis nu sāk bāzt, kā jau mācēdams, meitene šo apturējusi un sākusi šim ap pipelīti tīt lakatiņu. Šinī brīdī gājusi gažām meitenes māte un, abus ieraudzījusi, pārsteigta jautājusi: “Ko jūs te dariet?” — “Es, mammu, gribu, lai Jānītim ir tikpat liela, kā lielajam Jānim, kad tas Mīlei bāž šekumā!» meitene ātri atbildējusi.

Kādai mātei bijusi ļoti godīga meita — baznīcā vien ar māti gājusi. Kādā dienā māte saslimusi. Slimība iekritusi svētdienā. Māte raidījusi meitu baznīcā, piekodinādama: “Ej vien, meit, tikai godiņu vien nepalaid!” Lai godiņam tik ātri nevarētu klāt piekļūt, māte aizšuvusi cieši jo cieši meitas bikses. Meita, baznīcā iedama, vienmēr pacēlusi svārkus un paskatījusies, vai godiņš nav izkritis. Kāds jauneklis to novērojis un jautājis, ko šī vienmēr tur skatoties. Meita paskaidrojusi, ka, lūk, godiņš varot izbirt. Tad jauneklis teicis: “Nāc vien, meitiņ, man līdzī. Es tavu godiņu tā aizšūsu, ka tas vairs nekad nepazudīs!” Meita paklausījusi puisim. Abi iegājuši krūmos, un puisis aizšūvis meitas godiņu. Mājās pārnākot, meita teikusi mātei: “Māmiņ, nu mans godiņš tā aizšūts, ka tas nekad vairs neizbirs!” Māte gan sapratusi notikušo, bet meitas “aizšūtajam” godiņam nevarējusi līdzēt.

Kādreiz dienvidū, kad kungi aizgājuši kur nu kuŗais, puisis ielavījies dārzā ābolus zagt. Tikko šis gribējis kāpt ābelē, tā pamanījis netālu aiz krūma gulošu lielmāti. Kreklu novilkusi, tā grozījusi pret sauli gan vienu pusi, gan otru. Puisis skatījies, skatījies, sācis, nabagam, celties, un nu tā sagribējies, ka vairs nekur likties, izvilcis iz biksēm “metamo”, skatījies uz cienīgo un nu tik staipījies, spaidījies un dauzījies ap koka stumbru. Te, pilnīgi nemanīts, pie puīša pienācis lielskungs un blāvis, ko šis tur darot! Puisis redzējis, ka, ja pieķers pie zagšanas, tad būs slikti, tāpēc ātri atbildējis: “Pisos, cienīgs lielskungs!” — “Ar ko tad?” prasījis kungs. — “Nu, ar jūsu cienīgo!” atbildējis puisis un rādījis uz krūmu pusi. Pļiukt! kungs cirtis puisim pa sprandu un iztriecis pa vārtiem. Tikai vēlāk atcerējies, ka aizmirsis uzprasīt, kā šo sauc!